

عنوان مقاله:

نقش دانش بومی در پایداری منابع آب مورد مطالعه دهستان شاسکوه شهرستان زیرکوه

محل انتشار:

هفتمین همایش بین المللی پژوهش های کاربردی در علوم کشاورزی، منابع طبیعی و محیط زیست (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسندگان:

فاطمه مرادی - دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی - گروه جغرافیا، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه بیرجند

مفید شاطری - دانشیار گروه جغرافیای دانشگاه بیرجند - گروه جغرافیا، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه بیرجند

جواد میکانیکی - دانشیار گروه جغرافیای دانشگاه بیرجند - گروه جغرافیا، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه بیرجند

خلاصه مقاله:

منابع طبیعی بویژه آب به عنوان یکی از کلیدی ترین فاکتورهای توسعه کشاورزی و توسعه پایدار جوامع روستایی است که در مناطق گرم و خشک اهمیتی دو چندان می یابد. برنامه ریزی در راستای بهبود منابع کمیاب و محدود روستا یکی از اساسی ترین زمینه های مداخله در امر توسعه جوامع روستایی محسوب می شود. از آنجا که آب حساس ترین منبع حیاتی روستا به ویژه در منطقه مورد مطالعه است، مدیریت صحیح منابع آب، استمرار حیات آن را به دنبال خواهد داشت. موقعیت استان خراسان جنوبی و به تبع دهستان شاسکوه شهرستان زیرکوه بر روی کمر بند خشک جهان، از دیرباز سبب خلق تجارب سنتی ارزشمندی در زمینه بهره برداری پایدار از منابع آبی گشته است. مطالعه حاضر کوششی است تا دانش بومی روستائیان و جایگاه آن در مدیریت پایدار منابع آب از منظر جامعه محلی در محدوده روستاهای دهستان شاسکوه شهرستان زیرکوه در استان خراسان، مورد بررسی قرار دهد. مطابق اهداف تعریف شده، ابتدا شیوه های رایج دانش بومی یعنی مصادیق و عناوین محلی دانش بومی موثر در مدیریت منابع آب بر مبنای یک مطالعه اکتشافی بر مبنای مصاحبه با بهره برداران منطقه جمع آوری گردیده و در ادامه جهت تعیین میزان تاثیر شیوه های مدیریت منابع آب و راهبردهای آن در دهستان شاسکوه از منظر جامعه محلی بهره بردار، پرسشنامه محقق ساخته طراحی و داده های مورد نیاز از ۲۵۴ بهره بردار از منابع آب، جمع آوری و در نرم افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. نتایج پژوهش حاکی از کارآمدی و اثربخشی دانش بومی غنی بهره برداران این منطقه در مدیریت بهینه منابع آبی است. بی تردید استفاده از حکمت دیرین پیشینیان که اندوخته های به وسعت قدمت تاریخ دارد هم سبب کاهش مصرف آب شده و می تواند با تلفیق با دانش رسمی، راهگشای بحران کم آبی کنونی باشد و زمینه بهره برداری پایدار را از منابع محدود آب فراهم نماید.

کلمات کلیدی:

دانش بومی- مدیریت پایدار آب، شهرستان زیرکوه، دهستان شاسکوه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1639053>

